

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

I. De Veritate.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

Illustri & Excellenti DOMINO,
G E O R G I O,

Duci Buckinghamiæ, Summo Angliæ Admirallio,

Honoratissime Domine,

Salemon inquit, *Nomen bonum est instar Vnguenti fragrantis & pretiosi*; Neq; dubito, quin tale futurum sit *Nomen* tuum Sapud Posteris. Etenim & *Fortuna*, & *Merita* tua, præcellerunt. Et videris ea plantasse, quæ sint duratura. In lucem jam edere mihi visum est *Delibationes meas*, quæ ex omnibus meis Operibus fuerunt acceptissimæ: Quia forsitan videntur, præ cæteris, *Hominum* Negotia fringere, & in sinus fluere. Eas autem auxi, & Numero, & Pondere; In tantum, ut plane Opus Novum sint. Consentaneum igitur duxi, Affectui, & Obligatori meæ, erga Illustrissimam *Dominationem* tuam, ut *Nomen* tuum illis prætigam, tam in *Editione Anglica*, quam *Latina*. Etenim, in bona spe sum, *Volumen* earum in *Latinam*, (*Linguam* scilicet universalem) verum, posse durare, quamdiu *Libri* & *Litera* durent. *Instauracionem* meam Regi dicavi: *Historiam Regni Henrici Septimi*, (quam etiam in *Latnum* verti,) & Portiones meas *Naturalis Historiæ, Principi*: Has autem *Delibationes Illustrissimæ Dominationi* tuæ dico; Cum sint ex *Fructibus* optimis, quos, *Gratia* divina Calani mei laboribus indulgente, exhibere potui. *Deus Illustrissimam Dominationem* tuam manu ducat.

Illustrissima Dominationis tuæ

Servus Devotissimus & Fidelis

FR. S. ALBAN.

SERMONES FIDELES.

DE VERITATE.

Quid est *veritas*, inquit *Pilatus* Derisor? Nec præstolari voluit *Responsum*. Certe sunt, qui cogitationum vertigine delectantur; ac pro servitute habent, *Fide* fixa aut *Axiomatibus* constantibus constringi; *Liberi Arbitrij* usum in Cogitando, non minus quam in *Ageudo*, affectantes. Cujusmodi quidem *sectæ Philosophorum* licet defecerint, super sunt tamen *Ingenia* quædam ventosa & discursantia, quibus eadem omnino venæ, licet non pari, cum *Antiquis*, copia sanguinis, repletæ. Verum, nec difficultas sola, laborque quem *Homines* subeunt, in *Veritate* inveniendâ; nec quæ ex ea inventa Cogitationibus imponitur *Captivitas*, *Mendacius* favore conciliat; Sed ipsius *Mendacii* *Naturalis* (ut cunque corruptus) *Amor*. E recentiore *Græcorum Schola* quidam, rem ad *Examen* vocans, hæret attonitus, dum excogitare nequit, quorsum *Mortales* amarent *Mendacium*, ipsius *Mendacij* causa; Cum nec voluptati sit, ut *Mendacia Poetarum*; nec utilitati, ut illa *Mercatorum*. Sed nescio quomodo, *Veritas* ista, (ut pote nuda & manifesta *Lux* diurna,) personatas hujus *Mundi Fabulas*, Ineptiasq; nō tam magnifice & eleganter ostendit, quam *Tædæ*, *Lucernæ*q; nocturnæ. Ad *Unionis*, forsân, valorem, pervenire poterit *Veritas*, quæ per diem speciosissima apparet: Sed ad pretium *Adamantis*, aut *Carbunculi*, qui lumine vario pulcherrime splendent, nunquam ascendet. *Mixtura Mendacij* voluptatem semper auget. *Ecquis* dubitat, si è mentibus *Hominum* tollerentur *Opiniones* vanæ, *Spes* blandæ, *Æstimationes* *Rerum* falsæ, *Imaginationes* ad libitum, & id genus alia, quin multorum animi relinquerentur dejecti, & marcidî, atræ bilis & languoris pleni, ac sibi met ipsi ingrati ac displicentes? *Patrum* unus, magna cum severitate, *Poesin* appellat, *Vinum Demonum*; Eo quod *Phantasiam* vanis impleat; licet *Poesin Mendacij* tantum umbra sit. Veruntamen, non est *Mendacium*, mentem pertranstiens, quod officit: Sed *Mendacium* quod à mente imbibitur, nempe ejus generis, de quo ante diximus. Verum utrumque: in deprava

vatis *Hominum* *judiciis*, & affectibus, hæc ita se habeant. *Veritas* tamen (quæ sola se judicat) docet *Veritatis Inquisitionem*, quæ eam, proci instar, demeretur: *Veritatis Cognitionem*, quæ præsentem eam silit: & *Veritatis Receptionem* cum *Affectu*, quæ est ipsius *Fruitio* & *Amplexus*, Summū esse *Humanæ Naturæ Bonum*.

Prima, in *Operibus* sex dierum, *Creatura Dei*, fuit *Lux sensus*; Postrema, *Lux Rationis*; Quin & *Opus* ejus, *Sabbatho*, quod deinceps perpetuo exercet, est *Spiritus sui Illuminatio*. Primo inspiravit *Lumen* in *Faciem Materie*, vel *Molis indigestæ*, postea in *Faciem Hominis*; Quin & usque semper *Lucem* inspirat in *Faciem Electorum*. *Poeta*, qui *Scellam*, alioqui cæteris inferiorem, ornavit, elegantissime dixit: *Suave est in litore stanti videre naves sinclibus exagitatas: Suave ad Arcis fenestram stanti, prælium commissum, ejusque varios eventus, inferius spectare: Sed nulla voluptas aequiparari potest huic ipsi, Nempe ut quis stet super Clivum excelsum Veritatis* (Collem certe inaccessibilem, ubi aer semper liquidus est, & serenus;) atq; inde *Errores*, *Homines palantes*, *Caligines* & *Tempestates*, in *Convallibus* subjacente, despiciat: *Modo* prospectus iste cum *misericordia* conjunctus sit, non cum *Tumore*, aut *Superbia*. Et hoc ipsum, est *Cælo* in *terris* frui, quando *Mens Humana* in *Charitate* movetur, in *providentia* quiescit, & supra *polos veritatis* circumfertur.

Jam vero, ut à *Theologica* & *Philosophica Veritate*, ad *Veritatem*, aut potius *Veracitatem* in *Civilibus* negotiis, transeamus: *Agnoscent* vel ipsi, qui eam non exercent, apertam, & minime fucatam in *Negotiis* gerendis, *rationem*, præcipuum esse *Humanæ Naturæ Decus*: *Mixturam* autem *Falsi*, similem esse *plumbæ materia*, quæ efficit sane, ut facilius cudi possit *Metallum*, sed ita ut interim vilis fiat. Nam *flexuosi* isti, & *obliqui motus*, *Serpentum* sunt; Qui super *ventris suum* gradiuntur, non pedibus incedunt. Non est vitium, quod tanto *Hominem* pudore obruit, quam si *Falsus* vel *Perfidus* inveniatur. Itaque acutissime *Montaneus*, *rationem* scrutatus, cur *Mendacij* vocabulum, pro tanto haberetur *Opprobrio*, & *Contumelia*;

Ccc

Si

Si res recte perpendatur, (inquit,) qui dicit *Hominem mentiri, eadem opera dicit, eum adversus Deum audacem esse, adversus Homines timidum. Mendax enim Deo insultat, Homini se incurvat.* Certe, quam flagitiosa res sit, *Falsitas, & Persidia*, nullo modo exprimi potest melius, quam quod istis (quasi ultimis Clamoribus,) devocabuntur *Judicia Dei* in Genus Humanum. *Predictum enim est, Christum, in Adventu suo secundo, non recepturum Eadem super terram.*

II.

DE MORTE.

MEtuum Homines *Mortē*, ut Pueri *Tenebras*. Quemadmodum autem metus iste naturalis in pueris augetur fabulosis quibusdam Terriculamētis, ita & ille alter. Sane, *Mortis* Meditatio, pro ut *Mors* *spenditū est peccati*, & ad aliam vitam transitus, pia est & salubris; Metus vero ejus, ut est *Natura debitum* res est infirma, & inanis. Inest tamen nonnunquam piis Meditationibus, Fermentum aliquod Vanitatis, nec non *Superstitionis*. Præcipitur in *Libris* nonnullis *Religiosorum*, qui tractant de *Mortificatione*, ut recogitet secū Homo, quantum sit dolor, cum vel minimus digiti articulus torqueatur; atque inde æstimet, quantum sit in *Morte* cruciatus, ubi totum corpus corrumpitur, & dissolvitur. Cum tamen *Mors* sæpenumero transeat, minore cum dolore, quam sentitur in tortura membri. Partes enim maxime vitales, non sunt maxime sensitive. Nec abs re dictum fuit, ab illo, qui locutus est ut *Philosophus* tantummodo, & *Homo animalis*: *Pompa mortis magis terret, quam Mors ipsa.* Gemitus & Singultus, membrorum Convulsiones, oris Pallor, Amici flentes, & atra Funera, cum similibus, hæc sunt que *Mortem* ostentant terribilem. Observatione plane dignum est, nullam esse *animi Passionem* tam debilem, quin superet, & in ordinem redigat *Timorem Mortis*. Ideoq; *Mors*, non est hostis adeo formidabilis, cum multos habeat homo circa se *Athletas*, qui in certamine illam vincant. *Ultio de Morte triumphat; Amor* eam parvi facit; *Honor* ambit; *Metus* *ignominia* eligit; *Mæror* ad eam cōfugit; *Metus* anticipat. Imo legimus, quod postquam *Otho Imperator* se ipsum interfecisset, ipsa *Miserericordia* (quæ *Affectus* est omnium tenerrimus) multos provocavit ad commoriendum, ex mera *Animi Compassione* erga *Dominum* suum, ut fidissimos *Affectas*. Quin & addit *Seneca Fastidium*, & *Societatem*: *Cogitā quam diu eadem feceris; Mori velle non tantum Fortis, aut Miser, sed etiam Fastidiosus potest.* Nec minus observatu dignū est, quantillam mutationem in *Animo* generoso & forti, appropinquans *Mors* efficere valeat; Eosdem enim gerunt homines illi *Spiritus*, usq; ad extremum momentum. Mortuus est *Augustus Caesar* voce certe urbana: *Livia, conjugij nostri memor, vive, & vale.* *Tiberius* inter dissimulandum; Ita enim de illo *Tacitus*: *Iam Tiberium vires, & corpus, non dissimulatio, deserabant.* *Vespasianus* cum *Scominate*; Exonerans enim se super sella: *Ut puto Deus fio.* *Galba* cum *Gnoma*: *Feri, si ex re sit Populi Romani; protendens simul collum.* *Septimius Severus*, inter expedienda negotia: *Adeste, si quid mihi restat agendum.* Pariter & alii. Certe *Stoici*, nimium insumperunt operæ in *Solatia Mortis*: Etenim grandi suo, contra eam, apparatu, effecerunt, ut terri-

bilior videretur. Rectius ille, qui *Finem vita extremum inter munera* ponit *Natura*. Aequè enim est naturale hominibus *Mori*, ac *Nasci*; atq; *Infans* forsan, non minorem sentit dolorem, ex hoc, quam ex illo. Qui *moritur* inter profectandum magnum aliquod desiderium, ita se habet, ut vulneratus, sanguine adhuc fervente, qui plagam vix sentit. Itaq; *Mens* in aliquod Bonū fixa & intenta, à doloribus *Mortis* se subducit. Verum enimvero super omnia, suavissimum *Canticorum* est illud, *Nunc dimittis*; Cum quis *Fines* suos, & *Expectationes* honestas, affectus fuerit. Hoc item in se habet *Mors*, ut *bona Fama*, januam aperiat, & *Liborem* extinguat; *Extinctus amabitur idem.*

III.

DE UNITATE ECCLESIE.

Cum *Religio* sit præcipuum humanæ Societatis vinculum, par est, ut & ipsa, debitis veræ *Unitatis* & *Charitatis* vinculis, alligetur. *Dissidia* circa *Religionem*, Mala erant, *Ethnicis* incognita. Nec mirum, cum *Religio Ethnicorum* posita esset potius in *Ritibus*, & *Cultu Deorum* externo, quam in constanti aliqua *Confessione*, & *Fide*. Facile enim est conjicere, cujusmodi fuerit illorum *Fides*, cum præcipui *Ecclesie* ipsorum *Doctores* & *Patres*, fuerint *Poeta*. Inter *Attributa* autem veri *Dei* ponitur, quod sit *Deus Zelotypus*: Itaque *Cultus* ejus non fert mixturam, nec consortium. Quamobrem pauca quædam de *unitate* in *Ecclesia* dicemus. Scilicet, qui sunt ejus *Fructus*, qui *Limites*, quibus denique *Modis* concilietur. *Unitatis Fructus* præcipue, (præterquam quod *Deo* summe placeat, id quod ante omnia poni debet,) sunt duo. Alter respicit eos, qui *extra Ecclesiam* sunt; Alter eos, qui *intra*. Quod ad priorem attinet, certum est, longe maxima in *Ecclesia* Scandala, esse *Hæreses*, & *Schismata*: Ut que etiam *Corruptelas* *Mortū* superent. Quemadmodum enim in *Corpore* *Naturali*, *Vulnera*, & *Solutio Cōtinitatis*, genere pejora sunt, quā *Humores* *putridi*; Similis est *Corporis* *Spiritualis* ratio. Adeo ut nihil reperiat, ac *Unitatis violatio*. Itaq; temporibus quibus illud increbrescit, ut alii dicant; *Ecce in deserto*, alii, *Ecce in Penealibus*! hoc est, dum quidam *Christum* quærunt in *Hæreticorum Conciliabulis*, quidam in *Facie Ecclesie* *externa*: opus est prorsus, ut illa *Vox* aures *Hominum* quasi perpetuo feriat, ut *Nolite exire. Doctores* ille *Genium*, cujus *Vocatio* & *Missio* propria & demandata, ei imposuit, ut eorū, qui *extra Ecclesiam* fuerant, curam gereret, inquit: *Si ingrediatnr cœtus vestros Infidelis quispiam, aut Idota, & vos variis loquentes linguis audiat, an non vos insanire predicabit? Neque sane multo melius se habet, cum *Athei*, & *Homines* profani tantas in *Religione*, *lites*, & *Opinionum* *dimitationes*, intueantur. Siquidem hæc res ab *Ecclesia* illos avertit, & in *Cathedra* *Doctores* *sedere* facit. *Lævius* quiddam videatur, quam ut in *Tractatu* tam serio citetur, deformitatem tamen rei egregie depingit. Insignis quidam jocandi *Artifex*, in *Catalogo* *librorum*, *Bibliorhecæ* cujusdam *Fabulosa*, inter ceteros, cum hac *Inscriptione*, *Librum* ponit, *Saltationes* *Florales*, & *Gesticulationes* *Hæreticorum*. Nemo enim est ex iis, qui non peculiarem quandam motum *Corporis* *ridiculum*, & *Gestus* deformitatem,*